

i el nostre XUCLAR?; o bé origen dialectal de sozzo: notem que -zz- no sols hauria pogut propagar-se des de certes zones del N. d'Itàlia, on cçī > zz (piem., valdès etc.), sinó des de tot el Sud d'Itàlia, puix que -zz- és normal des de Roma cap al Sud (*brazzu, vrazzu* BRACCHIUM 'braç'); o bé çes tractaria d'un derivat pre-romà en -TI- format sobre l'arrel panindoeuropea de SUCUS/SUGERE?

En definitiva ho deixarem a mans dels especialistes d'Itàlia, a qui toca més. Però no deixem de recollir un detall fonètic, en el qual s'estreba M-Lübke: SUCCEUS seria «impossible perquè la zz italiana és sonora en aquest mot»; i això seria antic, per a la qual cosa allega el testimoni de D'Ovidio; però els italians estan més ben informats: avui sozzo és pronunciat amb sonora a Florència, però antigament era sorda a Florència i tot, com encara ho és a Roma: vegeu la documentació de l'AGI. i de *Lingua Nostra*, que aplega Ang. Prati.

DERIV.: *Sutzear* ant. rar (*AlcM*; Ss. xiv, xv, *DAG*). *Sutzeria*, creació moderna, rara. *Sutzesia* ant., poc freqüent (Llull; és un dels signes de la falsificació «Boades»). *Sutzetat*, normal en cat. ant., des de Llull: «de hom --- qui jaga ab fembra, cové ésser *sutzetat* e corrupció, la qual *sutzetat* és leja cosa», *Gentil*, 287, i veg. infra; «lo dimoni -t fa falir / quan odores la flor de lir, / si te-n mous a tal jausiment / --- / e gires lo drap blan blanquejat / en *sutzetat* e en pudor», *Medicina de Pecat* iv, 14.23; «nedejada de --- tota *sutzetat*» a. 1451, Serra, *Gènesi de Scr.*, 288; *sutzetat*, Busa-N.; quan *sützeu*, -ia se superposà a *sutze*, també va aparèixer *sutzietat* (StVicentF, supra; JnEsteve, *DAG*, Roís de Corella).

I àdhuc *sutzor* (*AlcM*). Però el mot més normal fou sempre *sutzura*, ja documentat en Desclot i des de Llull: «cascú fa pus leç veer, / quan lo cors ha en éls plaer, / que no és nulla *sutzura* / de hom, fembra e vestidura», *Med. de Pecat* iv, 12.6f. AVilanova-BSarriera l'usen en el sentit de 'toxina': «les fruytes qui han natura de costrè<n>yer --- si hom les reeb ans de menjar --- restrenyen les partz jusanes --- e no poden aquèn passar les *sutzures* dels menjars --- mas si hom les reeb après menjar, alarguen, per tal con --- pasen sobre les *sutzures* dels menjars, e prenen les *sutzures*, --- e giten-les per la part jusana», traduïnt *feces* de l'original d'Arnau (*NCl.* ii, 153.3). «Tota persona que farà --- ab bestiar --- *sutzura* ni gitarà ronya: com --- Fullola no han aygues de fonts», «naguna persona --- no gos gitar alguna *sutzura*, ni ronya entorn de la església» Tort., 1386 (*BABL* xii, 191); «la tota neta / --- / del creador, / potent Senyor, / de 've!', brutura, / res de *sutzura* / en cos, sperit, / haver sen-

tit / sols un instant, / no 's versemblant», JRoig (*Spill*, 10918).

Ensutzar [Llull]: «No consent que nulla ànima hi sia *ensutzada* de nulla vana concupiscència», «aytant con l'ànima era pus nèdeca e pus pura creatura que'l cors, podia ésser pus *ensutzada* per --- *sutze* remembrament qui remembràs *sutzetat*», «Lutxúria, qui no tan solament *ensutzats* lo cors ans soits *sutzetat* e legea de la memòria que us remembra ---», «car si lo sozell, passant per los fems, no-n reb *sutzetat*, ni si hom just no se *ensutza* en imaginar e desamar peccat ---» (*Blanq.*, *NCl.* i, 123.13; ii, 108.26; *Gentil*, 295; *Merav.*, Ag. i, 39): «Que no ha al món donzella, / ne dona enamorada, / que, dels peus a la cella, / no romanga sullada / --- / e axí romangu' ella / bé vil *ensutzada*» en un poema juvenil d'Eiximenis, després prosificat en el *Llibre de les Dones* (iv, 9b, *EntreDL* i, 189).

En el *Llibre de Daniel* (probablement princ. S. xiv) el mot apareix en una variant *ensutzar*, on tenim la forma corresponent a *llana surza*, comentat supra: «lo loc sant él *ensurzà* / e en moltes guises l'avilà», «lo temple de Déu *ensurtsà*», i en un altre passatge apareix no sols en el verb sinó també en l'adjectiu: «Car Déu no coneys ne vols amar, / ans sos vexels fas *ensurtçar*, / qui a son serviy eren [lleg. *són*] ordonats, / e tu a mans *surtçes* [los] liurats», vv. 814, 854, 941 i *ensurtçà* encara en el v. 1335 (p. p. MiretS, *RHisp.*). «*Ensutzar-se*: sordeo; *ensutzar altri*: sordido; *ensutzar a altri*: foedo, coinquino; *ensutzar*, de la mort: funesto», Busa-N. *Ensutzament* [Busa-N. 1507].

Variants *ensutzar*, *ensutzeir*, *insutzir* i *ensutzir*: «La vianda --- no *ensutzix* la persona, que en lo ventre va --- mas què *ensutzix*? --- los pecats, que ixen del cor, e *ensutzien* la ànima», StVicentF (*Quar.*, 148.34), on l'últim exemple semblava ser de *ensutziar*. «La vella tenda / de compra e venda / e logreria, / de simonia / leig *ensutzida* / e perversida / ---», JRoig (*Spill*, 13401).

¹ Forma suspecta de la qual no es coneix altre testimoni, i tampoc queda gaire bé en el context, on esperaríem o bé *sutze* de nou o més aviat un participi, altrament també fóra una evolució estranya i increïble fonèticament i àdhuc en el terreny morfològic. Deu ser mal llegida o errada del ms.; més versemblant és que Llull vagi escriure *su<la>tz*, cas subjecte del participi de *sollar*, que és el que convindria al context i a l'estil.

Suwint, -ent, V. sovent *Suwora*, V. sus i *vora* *Suzitar*, V. *citar*